

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 46 Volume: 9 Issue: 46

Ekim 2016 October 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

ÖĞRETMENLERİN "E-DEVLET UYGULAMASI" HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ (VAN İLİ ÖRNEĞİ) THE TEACHERS VIEWS ON "E-GOVERNMENT APPLICATION" (VAN CITY SAMPLE)

Erhan GÖRMEZ*

Öz

Bu araştırmanın amacı, farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin "e-devlet uygulaması" hakkındaki düzeylerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada, nitel veri toplama araçlarından görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Van İli Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 69 Sınıf öğretmeni, 34 Sosyal Bilgiler öğretmeni, 21 Görsel Sanatlar ve Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni, 35 Türkçe öğretmeni, 25 Yabancı Dil öğretmeni, 23 Fen Bilimleri öğretmeni, 23 Matematik öğretmeni, 15 Teknoloji ve Tasarım ve diğer branşlardan 20 öğretmen ile araştırmacı tarafından hazırlanan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formunda kullanılan sorular uzman hocaların görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Araştırmada, öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde: Farklı branşlardan araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin büyük çoğunluğunun dijital vatandaşlık kavramının ne olduğuna "Hayır, bilmiyorum" cevabını verdikleri; "e-Devlet" kavramını "Devlet işlerinin bir şifre ile sanal ortamda yapılması" şeklinde tanımladıkları; genelde e-Devlet sistemini kullandıkları; bu sistemin en önemli faydası olarak "devlet işlerinin pratik, hızlı, bürokrasi engeli olmaksızın, nitelikli bir biçimde yapılmasına imkan tanınması" görüşünü savundukları; sistemin güvenli olmasından dolayı kullanma konusunda bir sakınca olmadığı görüşüne sahip oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenler, Dijital Vatandaşlık, E-Devlet Uygulaması.

Abstract

The aim of this study is to determine the level of the teachers' "e-Government application" working in different branches. In this qualitative study, interview method was used to gather required data. In the scope of the research, the interviews were conducted with 69 Primary School teachers, 34 from Social Studies Education teachers, 21 from Visual Art and Physical Education and Sport teachers, 25 from Foreign Language teachers, 23 from Physical Sciences teachers, 23 from Mathematics teachers, 15 from Technology Design teachers and 20 from different teaching branches working in schools affiliated to the Ministry of Education in Van Province by using Standardized open-ended interview forms developed by the researcher. The questions used in Standardized open-ended interview forms were prepared taking the views of experienced teachers into consideration. The data gathered through the teacher's interviews were analyzed by applying content analysis method. Having evaluated the research results in general, the majority of the teachers who attended the research in different branches mostly give "No, I don't know" answer to the questions pertaining to such concepts as digital citizenship; define e-Government concept as "doing government affairs with a password in virtual environment"; use e-Government system in general; claim that the most important benefit of this system is to "enable state affairs practically, quickly, without bureaucratic obstacles and in qualified way"; they share the view "because the system is reliable so there isn't any inconveniency in using the system".

Keywords: Teachers, Digital Citizenship, E-Government Application.

1. GİRİŞ

Dijital araçların hayatımızı çok ciddi düzeyde kolaylaştırdığı, beden gücü kullanılarak yapılan bir çok işin beyin gücü yardımıyla yapıldığı bir çağda yaşamaktayız. Etrafımızı çepeçerme saran iletişim araçları sayesinde her türlü bilgi ve veriyi hızlı bir biçimde alıcısına ulaştırmak, bu bilgi ve verilere ihtiyacımız olduğunda hemen erişmek bilgi çağı dediğimiz bu çağın en önemli özelliklerinden biri olmuştur.

21. yüzyılın dünyasında ileri teknolojik gelişmeler devletleri ve sistemlerini de derinden etkilemiştir. Dünyanın birçok yerinde devlet, en büyük işveren, en büyük müşteri, en yüksek hacme sahip ve en çok müşterisi olan bir organizasyon niteliğine sahiptir. Küreselleşen dünyada iletişimin hızlanması, yaygınlaşması ve vazgeçilmez bir hale gelmesinin doğal bir sonucu olarak vatandaşın ve kuruluşların devletten beklentileri giderek artmaktadır. Vatandaşın ve kuruluşların bu artan beklentisinin devlet tarafından geleneksel yöntemlerle karşılanmasını beklemek ise mümkün değildir. (Karaaslan: 2011).

Birçok gelişmiş ülkede olduğu gibi Türkiye'de de devlet yönetim anlayışında gelişen teknolojiye yararlanma adına önemli adımlar atılmıştır. Klasik devlet anlayışından, bürokrasinin hantal işleyişinden sıyrılıp, daha şeffaf ve vatandaş eksenli bir anlayışa geçilmiş ve bu uygulamalar e-Devlet sistemi içinde hayata geçirilmiştir.

Yedi gün yirmi dört saat hizmet sunumuna olanak veren e-devlet uygulamaları ile "ağır" ve "verimsiz" işlediği ileri sürülen kamu yönetiminin, hizmet sunumunda vatandaş memnuniyetini sağlayacağına inanılmaktadır. Vatandaş memnuniyetinin bir başka boyutu ise, e-uygulamaların, bilgiye

* Yrd.Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, erhangormez@hotmail.com

erişimi kolaylaştırması ile kamu yönetiminin eskiye göre daha şeffaf ve hesap verebilir olması şeklinde ifade edilmektedir. Nitekim e-devlet uygulamalarının en önemli hedeflerinden birinin de vatandaş memnuniyetini sağlamak olduğu yaygın biçimde vurgulanmaktadır (Sonuvar: 2009).

e-Devlet uygulaması hakkında her vatandaşın sağlıklı ve tatmin edici bir bilgiye sahip olması oldukça önemlidir. Bu sanal uygulama vatandaşlardan hem devletin işleyişi hakkında hem de iletişim teknolojilerini kullanma konusunda yeterli bir bilgi düzeyine sahip olmasını beklemektedir. Toplumda, sahip olduğu konumdan dolayı çağın değişen şartlarını en iyi takip eden ve bunu hayatına yansıtan en önemli meslek gruplarından biri de öğretmenlerdir. Öğretmenler sahip oldukları her türlü bilgi ve birikimi sadece sınıf ortamına taşıyan kişiler değil, aynı zamanda bunu etrafındaki insanlara faydalı olmak için kullanan kişiler olmalıdır. Bu çalışma, öğretmenlerin kamu hizmetlerinin bilişim teknolojileri aracılığıyla takip edilmesine, imkân sağlayan e-Devlet uygulaması hakkındaki görüşlerini ortaya koymaya çalışmıştır.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmenlerin "e-Devlet uygulaması" hakkındaki düşüncelerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Dijital vatandaşlık kavramının ne olduğu,
2. e-Devlet kavramının ne olduğu,
3. e-Devlet sistemini kullanma durumu,
4. e-Devlet sisteminin faydaları,
5. e-Devlet sisteminin sakıncaları, hakkında farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerinde bir fark var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, örnek olay çalışması deseni, nitel bir çalışmadır. Yıldırım ve Şimşek (2011) nitel araştırmayı, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlamaktadırlar.

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan örnek olay (case study) stratejisinden faydalanılmıştır. Örnek olay çalışmaları, farklı sosyal olguları betimlemek, açıklamak ve değerlendirmek amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle örnek olay çalışmasıyla bir olgu betimlenebilir, açıklanabilir ve değerlendirilebilir. Bu çalışmada da MEB'e bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin "e-Devlet uygulaması" hakkındaki düşünceleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2016 ikinci kanaat döneminde Van İli Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 69 Sınıf öğretmeni, 34 Sosyal Bilgiler öğretmeni, 21 Görsel Sanatlar ve Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni, 35 Türkçe öğretmeni, 25 Yabancı Dil öğretmeni, 23 Fen Bilimleri öğretmeni, 23 Matematik öğretmeni, 15 Teknoloji ve Tasarım ve diğer branşlardan 20 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yönteminin türlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme dikkate alınarak seçilmiştir. Burada amaç, görece olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek: 2011).

Tablo 1: Araştırmanın Yapıldığı Okullar ve Branş Dağılımı

Okullar	Branşlar								
	Sınıf	Türkçe	Sosyal B.	İngilizce	Fen Bilimleri	Matematik	Beden/ Görsel Sanatlar	Teknoloji Tasarım	Diğer Öğret.
Ferit Melen	6	2	3	2	2	-	2	2	4
Hacı Bekir	8	3	3	2	1	1	2	2	3
Kahraman Çocuklar	7	3	2	4	4	2	2	2	5
orsa İstanbul									
Turgut Reis	9	3	2	1	3	3	2	1	2
Vali Ali Cevdet Bey	7	2	2	1	2	2	2	1	-
Toki	2	3	2	2	2	2	2	2	-
Memur Sen Mehmet Akif İnan									
Van Kulu	7	3	3	2	1	3	3	1	2
Hüsrev Paşa	8	1	3		1			2	
Fevzi Geyik		3	3	3	3	3	3	1	1

Hasan Ali Yücel	7	3	3	1	1	2	1	1	2
Lütfiye Binnaz Saçlı		5	3	4	2	2	1	-	1
Özgün Çoşkun Haydar	5	2	3	2	1	3	2	-	-
Hilmi Irak	3	2	2	1	-	-	1	-	-
Toplam	69	35	34	25	23	23	21	15	20

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi türlerinden biri olan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme türünden faydalanılmıştır. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme, dikkatlice yazılmış ve belirli sraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur. Araştırma kapsamında toplam 265 öğretmen ile araştırmacı tarafından hazırlanan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu (EK-1) kullanılarak görüşme gerçekleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler 'görüşme' yöntemi çeşitlerinden "Standartlaştırılmış Açık Uçlu Görüşme Formu" aracılığı ile toplanmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmelerinden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek: 2011). Bu çerçevede içerik analizi yoluyla veriler tanımlanmaya ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. İçerik analizini oluşturan bölümlerde yapılanlar incelediğinde:

Verilerin Kodlanması: Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan kod ve temalar EK-2'de verilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmede alt problemler dikkate alındığında verilerden toplam 15 koda ulaşılmıştır. Her kod ilgili olduğu tema başlığının altında verilmeye çalışılmıştır.

Temaların Bulunması: Çıkan kodlardan yola çıkarak verileri genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belirli kategorilerde toplayan temalara ulaşılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmede alt problemler dikkate alındığında verilerden toplam 5 temaya ulaşılmıştır.

Kodların ve Temaların Düzenlenmesi: Öğretmenlerle yapılan görüşmede ulaşılan toplam 15 kod, yine belirlenen 5 temaya bölüştürülmüştür.

Bulguların Yorumlanması: Bu son aşamada toplanılan verilere anlam kazandırmak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, neden-sonuç ilişkilerini belirtmek, bulgulardan bir takım sonuçlar çıkarmak ve elde edilen sonuçların önemini ortaya koymak için kapsamlı yorumlar yapılmıştır.

3. BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular çözümlenerek yorumlanmıştır.

3.1. Dijital Vatandaşlık Kavramının Ne Olduğuna Dair Bulgular

Tablo 2: "Dijital vatandaşlık" kavramının ne olduğunu biliyor musunuz? Kısaca açıkla mısınız?

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
	Sınıf Ö	20e 24k	44
	Türkçe Ö.	10e 7k	17
	Sosyal B. Ö.	15e 1k	16
	İngilizce Ö.	6e 6k	12
	Fen Bilimleri Ö.	7e 2k	9
Hayır, Bilmiyorum	Matematik	3e 6k	9
	Beden/Görsel S.Ö.	8e 4k	12
	Teknoloji Tasarım Ö	4e 2k	6
	Diğer Öğret.	6e 3k	9
	Sınıf Ö	6e 8k	14
	Türkçe Ö.	4e 3k	7
	Sosyal B. Ö.	6e	8

		2k	
	İngilizce Ö.	1e	4
		3k	
	Fen Bilimleri Ö.	3e	5
		2k	
e-devleti sık kullanan kişiler	Matematik	4e	5
		1k	
	Beden/Görsel S.Ö.	2e	8
		6k	
	Teknoloji Tasarım Ö	2e	5
		3k	
	Diğer Öğret.	2e	6
		4k	
	Sınıf Ö	6e	9
		3k	
	Türkçe Ö.	3e	5
		2k	
	Sosyal B. Ö.	3e	7
		4k	
	İngilizce Ö.	2e	5
		3k	
	Fen Bilimleri Ö.	2e	6
		4k	
Sanal ortamda etkin olan vatandaş	Matematik	2e	5
		3k	
	Beden/Görsel S.Ö.	-	-
		-	
	Teknoloji Tasarım Ö	1e	2
		1k	
	Diğer Öğret.	-	1
		1k	
	Sınıf Ö	-	
		2k	2
	Türkçe Ö.	3e	6
		3k	
	Sosyal B. Ö.	1e	3
		2k	
	İngilizce Ö.	2e	4
		2k	
Günlük işlerini genelde internet aracılığı ile halleden kişi	Fen Bilimleri Ö.	1e	3
		2k	
	Matematik	2e	4
		2k	
	Beden/Görsel S.Ö.	1e	1
		-	
	Teknoloji Tasarım Ö	-	2
		2k	
	Diğer Öğret.	3e	4
		1k	

Tablo 2 incelediğinde Sınıf (44) ve Beden/Görsel Sanat öğretmenlerinin yarısından fazlasının (12), diğer tüm öğretmenlik alanlarının da yarıya yakınının “Dijital Vatandaşlık” kavramının ne olduğuna *Hayır, bilmiyorum* cevabını verdikleri; tüm öğretmenlik alanlarının çok azının (1/3 veya 1/4) dijital vatandaşlık kavramını “e-devleti sık kullanan kişiler, Sanal ortamda etkin olan vatandaş ve Günlük işlerini genelde internet aracılığı ile halleden kişi” olarak ifade ettikleri görülmektedir.

3.2. e-Devlet Kavramının Ne Olduğuna Dair Bulgular

Tablo 3: "e-Devlet" kavramının ne demek olduğunu biliyor musunuz? Kısaca açıklayabilir misiniz?

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
	Sınıf Ö	2e	7
		5k	
	Türkçe Ö.	-	2
		2k	
	Sosyal B. Ö.	2e	3
		1k	
	İngilizce Ö.	3e	6
		3k	
	Fen Bilimleri Ö.	1e	1
		-	

Hayır, Bilmiyorum	Matematik	1e 3k	4
	Beden/Görsel S.Ö.	3e 3k	6
	Teknoloji Tasarım Ö	1e 1k	2
	Diğer Öğret.	- 2k	2
	Sınıf Ö	25e 26k	51
	Türkçe Ö.	15e 10k	25
	Sosyal B. Ö.	14e 4k	18
	İngilizce Ö.	6e 10k	16
	Fen Bilimleri Ö.	9e 8k	17
	Devlet işlerinin bir şifre ile sanal ortamda yapılması	Matematik	7e 5k
Beden/Görsel S.Ö.		7e 6k	13
Teknoloji Tasarım Ö		6e 7k	13
Diğer Öğret.		9e 7k	16
Sınıf Ö		5e 6k	11
Türkçe Ö.		5e 3k	8
Sosyal B. Ö.		9e 4k	13
İngilizce Ö.		2e 1k	3
Fen Bilimleri Ö.		3e 2k	5
Kişisel bilgilerimizin yer aldığı, vatandaşlık ile ilgili birçok kaydın olduğu bir sistem		Matematik	3e 4k
	Beden/Görsel S.Ö.	1e 1k	2
	Teknoloji Tasarım Ö	- -	-
	Diğer Öğret.	2e -	2

Tablo 3 incelediğinde öğretmenlerin genelinin e-Devlet kavramını bildikleri ve bu kavramı “Devlet işlerinin bir şifre ile sanal ortamda yapılması” şeklinde tanımladıkları; Teknoloji Tasarım öğretmenlerinin dışında diğer tüm öğretmenlerin bir kısmının da yine bu kavramı “Kişisel bilgilerimizin yer aldığı, vatandaşlık ile ilgili birçok kaydın olduğu bir sistem” şeklinde tanımladıkları görülmektedir.

3.3. e-Devlet Uygulamasının Kullanım Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 4: e-Devlet Uygulamasını Kullanıyor musunuz?

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
	Sınıf Ö	23e 19k	42
	Türkçe Ö.	14e 12k	26
	Sosyal B. Ö.	17e 7k	24
	İngilizce Ö.	8e 7k	15
	Fen Bilimleri Ö.	8e 6k	14
Evet, kullanıyorum	Matematik	9e 8k	17
	Beden/Görsel S.Ö.	8e 8k	16

Hayır, kullanmıyorum	Teknoloji Tasarım Ö	5e 5k	10
	Diğer Öğret.	9e 6k	15
	Sınıf Ö	9e 18k	27
	Türkçe Ö.	6e 3k	9
	Sosyal B. Ö.	8e 2k	10
	İngilizce Ö.	3e 7k	10
	Fen Bilimleri Ö.	5e 4k	9
	Matematik	2e 4k	6
	Beden/Görsel S.Ö.	3e 2k	5
	Teknoloji Tasarım Ö	2e 3k	5
	Diğer Öğrt	2e 3k	5

Tablo 4 incelediğinde tüm öğretmenlerin genelinin “e-Devlet” uygulamasını kullandıkları görülmektedir. Bu sistemi kullanmayan öğretmenlerin de en fazla Sınıf, İngilizce ve Fen Bilimleri öğretmenleri içinde yer aldıkları görülmektedir.

3.4. e-Devlet Uygulamasının Faydalarına İlişkin Bulgular

Tablo 5: e-Devlet Uygulamasının Faydaları Hakkında Ne düşünüyorsunuz? Kısaca açıklayabilir misiniz?

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Hiçbir bilgin yok	Sınıf Ö	6e 7k	13
	Türkçe Ö.	1e 3k	4
	Sosyal B. Ö.	4e -	4
	İngilizce Ö.	3e 4k	7
	Fen Bilimleri Ö.	5e 1k	6
	Matematik	1e 3k	4
	Beden/Görsel S.Ö.	2e 2k	4
	Teknoloji Tasarım Ö	3e 1k	4
	Diğer Öğret.	- 3k	3
	Sınıf Ö	23e 30k	53
	Türkçe Ö.	12e 10k	22
	Sosyal B. Ö.	16e 6k	22
	İngilizce Ö.	7e 10k	17
	Devlet işlerinin pratik ve nitelikli yürütmesine katkı sağlar	Fen Bilimleri Ö.	4e 6k
Matematik	9e 6k	15	
Beden/Görsel S.Ö.	8e 8k	16	
Teknoloji Tasarım Ö	3e 5k	8	
Diğer Öğret.	9e 6k	15	
Sınıf Ö	2e -	2	

	Türkçe Ö.	1e 2k	3
	Sosyal B. Ö.	4e 3k	7
	İngilizce Ö.	-	-
Devlet veya kişisel işlerin zaman ve mekan söz konusu olmadan yapılmasına olanak tanır	Fen Bilimleri Ö.	2e -	2
	Matematik	1e 3k	4
	Beden/Görsel S.Ö.	1e -	1
	Teknoloji Tasarım Ö	1e 2k	3
	Diğer Öğret.	2e -	2
	Sınıf Ö	1e -	1
	Türkçe Ö.	6e -	6
	Sosyal B. Ö.	- 1k	1
	İngilizce Ö.	1e -	1
	Kişiyi vatandaşlık işleri konularında bilgilendirir	Fen Bilimleri Ö.	2e 3k
Matematik		-	-
Beden/Görsel S.Ö.		-	-
Teknoloji Tasarım Ö		-	-
Diğer Öğret.		-	-
		-	-

Tablo 5 incelediğinde tüm öğretmenlerin genelinin e-Devlet uygulamasını faydalı buldukları, en önemli faydasının da “Devlet işlerinin pratik ve nitelikli bir biçimde yürütmesine katkı sağladığı” görüşüdür. Bunun dışında öğretmenlerin çok az bir kısmının e-Devlet uygulamasının faydaları olarak “Devlet veya kişisel işlerin zaman ve mekan söz konusu olmadan yapılmasına olanak tanır ve Kişiyi vatandaşlık işleri konularında bilgilendirir” görüşlerini dile getirdikleri görülmektedir.

3.5. e-Devlet Uygulamasının Sakıncalarına İlişkin Bulgular

Tablo 6: e-Devlet Uygulamasının Sakıncaları Hakkında Ne düşünüyorsunuz? Kısaca açıklayabilir misiniz?

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Hiçbir bilgim yok	Sınıf Ö	12e 17k	29
	Türkçe Ö.	6e 7k	13
	Sosyal B. Ö.	9e 1k	10
	İngilizce Ö.	3e 6k	9
	Fen Bilimleri Ö.	3e 2k	5
	Matematik	1e 5k	6
	Beden/Görsel S.Ö.	5e 2k	7
	Teknoloji Tasarım Ö	2e 4k	6
	Diğer Öğret.	4e 2k	6
	Sınıf Ö	12e 15k	27
	Türkçe Ö.	10e 3k	13
	Sosyal B. Ö.	9e 5k	14

	İngilizce Ö.	4e 5k	9
Bence herhangi bir sakıncası yok	Fen Bilimleri Ö.	5e 5k	10
	Matematik	4e 5k	9
	Beden/Görsel S.Ö.	5e 5k	10
	Teknoloji Tasarım Ö	2e 2k	4
	Diğer Öğret.	6e 7k	13
	Sınıf Ö	8e 5k	13
	Türkçe Ö.	4e 5k	9
	Sosyal B. Ö.	7e 3k	10
	İngilizce Ö.	4e 3k	7
	Güvenlik konusu ile ilgili şüphelerim var (şifrenin kırılması yada başkalarının eline geçmesi gibi)	Fen Bilimleri Ö.	5e 4k
Matematik		6e 2k	8
Beden/Görsel S.Ö.		1e 3k	4
Teknoloji Tasarım Ö		3e 2k	5
Diğer Öğret.		1e	1
		-	

Tablo 6 incelendiğinde Sınıf, Sosyal Bilgiler, İngilizce ve Türkçe öğretmenlerinin yarıya yakını e-Devlet uygulamasının sakıncaları hakkında bilgilerinin olmadığını, bu öğretmen gruplarının geriye kalanı ile Fen Bilimleri, Matematik, Beden/Görsel Sanatlar, Teknoloji Tasarım ve Diğer öğretmenlik gruplarının yarısı da e-Devlet uygulamasının bir sakıncası olmadığını ifade etmişlerdir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin bulgular kısmında verdikleri cevaplar tartışılmış, konuyla ilgili daha önce yapılmış ve bu çalışmanın sonuçlarını destekleyen yada desteklemeyen araştırmalara yer verilmiştir. Birinci alt problemin sonuçları incelendiğinde genel olarak Sınıf ve Beden/Görsel Sanat öğretmenlerinin yarıdan fazlasının, diğer tüm öğretmenlik alanlarının da yarıya yakınının Dijital Vatandaşlık kavramını bilmedikleri görülmektedir. Dijital vatandaşlık kavramının ne olduğunu genel olarak öğretmenlerin bilmiyor olmaları değişen çağı takip etmediklerinin bir sonucudur. Şeylan (2008) yaptığı çalışmada öğretmenlerin genel olarak kitle iletişim araçlarını kullanma konusunda yeterli donanımına sahip olmadığını ortaya koymaktadır. Dijital teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı bu çağda, eğitimin sınıflardaki uygulayıcısı olan öğretmenlerin klasik rollerinde bir devrim yaşanmış, dijital teknolojiyi kullanma konusundaki bilgi, beceri ve yeterlilikleri giderek önem kazanmıştır. Bundan dolayı, çağın öğretmenlerinden hitap ettikleri kitleye uygun pedagojik bilgiye ve çağın gereklerine uyabilecek düzeyde teknolojik yeterliliğe sahip olmaları beklenmektedir (Yaman, Demirtaş ve Aydemir: 2013). Umay'ın (2004) 25 matematik öğretmeni ve 53 matematik öğretmen adayını ile öğretim sürecinde bilişim teknolojilerinin kullanımına ilişkin bakışlarını belirlemeye yönelik çalışmasında öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin bilgi teknolojilerine yeterince hâkim olmadıklarını ortaya koymuştur. İkinci alt problemde elde edilen sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin genelinenin e-Devlet kavramını bildikleri ve bu kavramı "Devlet işlerinin bir şifre ile sanal ortamda yapılması" şeklinde tanımladıkları görülmektedir. Bu kavram, modern toplumlarda devlet ve birey etkileşiminde devletin hitap ettiği vatandaşa karşı yerine getirmekle sorumlu olduğu görev ve hizmetler ile vatandaşların devlete karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve sorumlulukların elektronik ortamda sağlıklı ve güvenli olarak yürütülmesidir (Arifoğlu: vd, 2002). Üçüncü alt problemin sonuçları incelendiğinde, tüm öğretmenlerin genelinenin "e-Devlet" uygulamasını kullandıkları görülmektedir. TÜİK (2016) tarafından yapılan Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması internet kullanan bireylerin %61,8'nin e-devlet hizmetleri kullandığını ortaya koymuştur. Bu araştırma, İnterneti 2015 yılı Nisan ayı ile 2016 yılı Mart aylarını kapsayan on iki aylık dönemde kullanan bireylerin kişisel amaçla kamu kurum/ kuruluşları ile iletişime geçmek veya kamu hizmetlerinden yararlanmak için interneti kullanma oranının %61,8 olduğunu, bu oranın önceki yılın aynı döneminde (2014

Nisan-2015 Mart) %53,2 olduğunu, kullanım amaçları arasında kamu kuruluşlarına ait web sitelerinden bilgi edinme durumunu %54,8 ile ilk sırayı aldığını ortaya koymaktadır. Satmaz'ın (2014) yaptığı "Türkiye'de e-Devlet Uygulamaları: Hatay İli İskenderun İlçesi Örneği" konulu çalışmasında Hatay ilinde Eğitim veren Öğretmenlerin e-devlet konusunda ki bilgi düzeylerinin ölçülmesi ile e-devlet uygulamalarının kullanım oranlarını incelenmiş ve araştırmaya katılanların internete (n=100) %20,4 oranında haber edinme, (n=88) %18 oranında kamu hizmetlerinden yararlanma amaçlı ve daha sonra ise sırasıyla bilgi arama/akademik araştırma, bankacılık amaçlı olarak bağlandıklarını ortaya koymuştur. Dördüncü alt problemde elde edilen sonuçlar incelendiğinde tüm öğretmenlerin genelinde e-Devlet uygulamasını faydalı buldukları, en önemli faydasının da "Devlet işlerinin pratik ve nitelikli bir biçimde yürütmesine katkı sağladığı" görüşüdür. e-Devlet uygulaması kamu yönetiminde reform denebilecek uygulamalardan biridir. e-Devlet sayesinde vatandaşların, iş dünyasının ve kamusal organizasyonların bizzat kendilerinin sahip olacakları çok önemli kazançlar mevcuttur. Bu kazançlar; harcamalarda önemli ölçüde tasarruf sağlanması, harcama tasarrufu ile birlikte gelen kağıt kullanımının ortadan kalkması, kamu kurumlarına şeffaflık getirmesi, kamuda daha kaliteli ve etkin hizmet sunumu, 7/24 hizmet sunumu, kamusal kararlara vatandaşların da katılımının sağlanması, kolay, hızlı ve rahat erişim olanağı, yolsuzlukların önlenmesi ve nihai olarak herkesin muhatap olduğu bürokrasinin ortadan kaldırılması şeklinde sıralanabilir (Karaaslan: 2011). Dördüncü alt problemde elde edilen sonuçlar incelendiğinde Sınıf, Sosyal Bilgiler, İngilizce ve Türkçe öğretmenlerinin yarıya yakını e-Devlet uygulamasının sakıncaları hakkında bilgilerinin olmadığını, bu öğretmen gruplarının geriye kalanı ile Fen Bilimleri, Matematik, Beden/Görsel Sanatlar, Teknoloji Tasarım ve Diğer öğretmenlik gruplarının yarısı da e-Devlet uygulamasının bir sakıncası olmadığını ifade etmişlerdir. E-Devlet uygulamasında birtakım zorluk ve sıkıntılarla karşılaşılabilir. Şahin (2008) bu zorluk ve sıkıntıları "gizlilik (mahremiyet), güvenlik, erişilebilirlik, ekonomik eşitsizlik, kurum ihtiyaçlarının homojen olmaması, vatandaş bilinci ve güveni, bürokratik eğilim, siyasi destek, koordinasyon, teknoloji uzmanı personel eksikliği ve standart eksikliği" şeklinde ifade etmiştir. Daha sağlıklı bir alt yapı çalışması ve e-Devlet sistemini aktif kullanan vatandaşların sistem hakkındaki düşüncelerini dile getirmeleri bu zorluk ve sıkıntıların çözümünde oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- ARİFOĞLU, Ali., KÖRNES Abdullah, YAZICI Ali, AKGÜL, Kemal ve AYYALI, Ahmet (2002). *E-Devlet Yolunda Türkiye*, Ankara: Türkiye Bilişim Derneği yayınları.
- KARAASLAN, Yusuf. (2011). *Kurumsal Çerçevde e-Devlet: Dünya Uygulamaları Işığında Türkiye Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- SATMAZ, Özgür. (2014). *Türkiye'de e-Devlet Uygulamaları: Hatay İli İskenderun Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- SONUVAR, Nilay. (2009). *E-Devlet Kavramı ve Uygulamaları: Sosyal Güvenlik Kurumu Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ŞAHİN, Ali. (2008). *Türk Kamu Yönetiminde Yapısal Dönüşüm ve E-Devlet*, Konya: Çizgi Kitabevi
- ŞEYLAN, Seher. (2008). *Medya Okuryazarlığı Ders Uygulamalarında Dünya Üzerinde Görülen Aksaklıklar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- TÜİK (2016). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779>
- UMAY, Aysun. (2004). Primary mathematics teachers' and prospective teachers' perspectives towards ICT use. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26, 176-181. <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1105-published.pdf>. Erişim tarihi: 03.08.2016
- YAMAN, Hava., DEMİRTAŞ, Tuğba ve AYDEMİR, Z. İleri. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dijital Pedagojik Yeterlilikleri, *Turkish Studies*, S. 8
- YILDIRIM, Ali. ve ŞİMŞEK, Hasan. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ankara: SeçkinYayıncılık

EK-1 AÇIK UÇLU GÖRÜŞME FORMU

Değerli katılımcı, bu çalışmanın amacı öğretmenlerin/öğretmen adaylarının "e-Devlet" uygulaması hakkındaki düşüncelerini ortaya koyarak, konuyla alakalı yeterlilik düzeylerini tespit etmektir. Bu çalışmada, isimleriniz kullanılmayacaktır. Şimdiden vereceğiniz samimi ve içten cevaplardan dolayı teşekkür ederim.

1. Dijital vatandaşlık kavramının ne demek olduğunu biliyor musunuz? Biliyorsanız kısaca açıklayabilir misiniz?
2. e-Devlet kavramının ne demek olduğunu biliyor musunuz? Kısaca açıklayabilir misiniz?
3. e-Devlet sistemini kullanıyor musunuz?
4. e-Devlet sisteminin faydaları hakkında ne düşünüyorsunuz? Kısaca açıklayabilir misiniz?
5. e-Devlet sisteminin sakıncaları hakkında ne düşünüyorsunuz? Kısaca açıklayabilir misiniz?

EK-2 KODLAR VE TEMALAR

1. Dijital vatandaşlık

e-devleti sık kullanan kişiler

Sanal ortamda etkin olan vatandaş

Günlük işlerini genelde internet aracılığı ile halleden kişi

2. e-Devlet

Hayır, Bilmiyorum

Devlet işlerinin bir şifre ile sanal ortamda yapılması

Kişisel bilgilerimizin yer aldığı, vatandaşlık ile ilgili birçok kaydın olduğu bir sistem

3. e-Devlet sistemini kullanma durumu

Hayır, kullanmıyorum

Evet, kullanıyorum

4. e-Devlet sisteminin faydaları

Hiçbir bilğim yok

Devlet işlerinin pratik ve nitelikli yürütmesine katkı sağlar

Devlet veya kişisel işlerin zaman ve mekan söz konusu olmadan yapılmasına olanak tanır

Kişiyi vatandaşlık işleri konularında bilgilendirir

5. e-Devlet sisteminin sakıncaları

Hiçbir bilğim yok

Bence herhangi bir sakıncası yok

Güvenlik konusu ile ilgili şüphelerim var (şifrenin kırılması yada başkalarının eline geçmesi gibi)